

Stena Renewable
Att. Dan Sandros
Göteborg

Närkes Ornitologiska Förening (NOF) har beretts möjlighet att, som del i samrådsprocessen, yttra sig över Stena Renewables förslag att uppföra en vindkraftpark vid Kronoberget, Lekebergs kommun, Örebro län. Nedan följer vårt yttrande, som berör dels den allmänna inverkan på naturmiljön av den föreslagna exploateringen, dels dess effekt på fågellivet.

Vi vill inledningsvis påpeka att Kilsbergsområdet, trots att det som helhet inte betecknas som riksintresse, är unikt inom södra Sverige. Det som gör området unikt är dels den fantastiska naturen, dels tillgängligheten för stora befolkningsgrupper. Den till stor del oexploaterade naturen i området utgör vidare en helhet, där även mindre ingrepp får stora negativa konsekvenser. I detta fall gäller det inte något mindre ingrepp på en mindre yta, utan ett gigantiskt område med 25 stycken 180 meter höga vindkraftverk. Att ett sådant ingrepp förstör stora natur- och rekreationsvärden säger sig själv. Att någon besökare skulle – som förespeglas på sidan 25 i samrådsunderlaget – ”ofta se[.] en vindkraftsanläggning som ett spännande och intressant inslag i landskapet” torde vad gäller den nu föreslagna etableringen kunna anses som uteslutet.

I beslutsunderlaget – på sidorna 12–15 - sammanfattas det aktuella Kilsbergsområdets naturmiljö på ett föredömligt sätt. Man påpekar att exploateringsområdet ligger mycket nära Natura 2000-området Ugglehöjden och delvis inkräktar på riksintresset Multen. Det senare beskrivs i det närmaste lyriska ordalag. Vi kan bara instämma, men förundras över att man inte dra den självklara slutsatsen av denna beskrivning, nämligen att området är synnerligen olämpligt som plats för en stor vindkraftsanläggning.

I beslutsunderlaget beskrivs också hur ungefär hälften av det föreslagna exploateringsområdet skulle ligga på områden som omfattas av naturvårdsprogram samt de särskilt skyddsvärda miljöer som sumpskogar, strandområden, geologiska formationer m.m. som återfinns inom området. Enligt vår uppfattning understryker denna listning ytterligare den föreslagna exploateringens olämplighet. Att underlaget försetts med till intet förpliktigande formuleringar av typ ”Vid utformningen av anläggningen kommer det att eftersträvas att inget vindkraftverk anläggs inom strandskyddat område.” – sidan 20 – påverkar naturligtvis inte denna slutsats.

Vad gäller den direkta inverkan från vindkraftverken på djurlivet tar underlaget mycket lätt på deras inverkan på fågellivet. I två meningar om effekten på fågellivet – se sidan 21 – påstås att ”Hittillsvarande utredningar tyder på att flyttande fåglar sällan kolliderar med vindkraftverk. I andra sammanhang har framförts att det kan finnas en risk för att vissa rovfåglar kan kollidera med vindkraftverk i samband med bytesjakt.” Någon slutsats av detta dras inte, utan en hänvisning görs endast till en kommande ”fördjupad naturinventering”.

I det aktuella området vistas vintertid kungsörn och i närheten sker årligen utplantering av pilgrimsfalkar. De tiotusentals sångsvanar som varje vår rastar vid Tysslingen sträcker också på låg

höjd inom eller nära området; exakt kunskap om sträckvägarna vid inflygning till sjön saknas. Även i övrigt har området ett rikt fågelliv, både med stannfåglar och flyttfåglar.

Vi vill i detta sammanhang hänvisa till en artikel i Sveriges Ornitologiska Förenings tidskrift Vår Fågelvärld nr 4/2010, vilken bifogas. Av denna artikel framgår klart två saker: För det första är vindkraftsverkets rotorblad en reell fara för såväl flyttande som häckande fåglar. Rotorbladen rör sig med en hastighet av upp till 300 km/tim och en fågel har varken möjlighet att förutse faran eller att undvika den. I artikeln dokumenteras ett antal fall där fåglar kluvits av rotorblad.

Den andra saken som framgår av artikeln är att vår kunskap om dessa risker är helt otillräcklig. I denna typ av situationer bör självfallet försiktighetsprincipen gälla, alltså största möjliga återhållsamhet i väntan på ett förbättrat beslutsunderlag.

Mot denna bakgrund anser vi

- att den föreslagna exploateringen i väsentlig grad skulle förstöra en unik miljö
- att de naturvärden som skulle tillspilloges är alldeles för stora för att en exploatering skulle kunna övervägas
- att de negativa effekterna för Kilsbergssområdets unika fågelliv helt nonchalerats

Den föreslagna exploateringen bör därför självfallet inte tillåtas. Vi anser vidare att Länsstyrelsen tillsammans med berörda kommuner fattar beslut om att dels förbjuda vindkraftverk i Kilsbergen, dels anvisa områden där naturmiljön inte störs lika mycket av etableringar, t.ex. i närheten av industriområden och kommunikationsleder.

Närkes Ornitologiska Förening

genom
Ulf Jorner
Hans Waern

Bilaga: Artikel "Fågelarter funna under vindkraftverk i Sverige" i Vår Fågelvärld 4/2010.

cc. Lekebergs kommun
Länsstyrelsen i Örebro län